

קטעים מחזונו של הרצל

(מתוך ספריו "מדינת היהודים" (1896) ו"אלטנוילנד" (1902))

עבודה

"בינינו יש הרשות לכל איש לתבוע עבודה, ולרגליה גם לחם; אבל לעומת זאת חובה על כל איש לעבוד. אין אנו סובלים את הפושטים יד לקבל נדבה. איש בריא מבקש נדבה - ענשו עבודת פרך." (אלטנוילנד, עמ' 43)

"יום העבודה הרגיל הוא יום שבע השעות! אין זאת אומרת כי רק שבע שעות ייגדעו עצים, תיחפר אדמה, תוסענה אבנים... בקיצור, תעשנה כל מאה המלאכות. לא. יעבדו 14 שעות, אבל גדודי העבודה יחליפו אלה את אלה כל 3.5 שעות... יום שבע השעות!" (מדינת היהודים, עמ' 34)

כלכלה

"שיטה כלכלית של הדדיות... זוהי צורת הביניים בין היזמות הפרטית ובין השיתופיות. היא לא גוזלת מהיחיד את ההנעה להשגת הרכוש הפרטי ואת ההנאה ממנו, ועם זאת היא לא מונעת ממנו להתגונן, בשיתוף עמיתיו מפני העליונות הקפיטליסטית." (אלטנוילנד, עמ' 71)

תרבות ושפה

"...אתם בטח עייפים מהנסיעה. קודם כל כדאי שתנוחו! בערב, אם תרצו, נלך לתיאטרון, לאופרה, או לאחת ההצגות בשפה האנגלית, הצרפתית, האיטלקית או הספרדית.

...החודש מבקרות בחיפה להקת תיאטרון צרפתי מצוינת והלהקה הטובה ביותר באיטליה, אבל אני מתארת לעצמי שמחזה יהודי יעניין אתכם יותר." - יש מחזות יהודיים? התעניין פרידריך בפליאה. (מתוך: אלטנוילנד)

"כל אחד יחזיק בשפתו שהיא המולדת היקרה של מחשבותיו... אנו נישאר גם "שם" מה שהננו עתה, כשם שלעולם לא נחדל לאהוב מתוך צער וגעגועים את ארצות מולדתנו שמהן גורשנו..." (מדינת היהודים, עמ' 62)

חברה

"תן לי לומר לך שחברי ואני לא מבדילים בין בני האדם. אנחנו לא שואלים את האדם לאיזה גזע או לאיזו דת הוא שייך." (אלטנוילנד, עמ' 62)

מעמד האישה

"בחברה החדשה שלנו לנשים יש שוויון זכויות מלא". "לכל הרוחות!" יזכות הנשים לבחור ולהיבחר מובנת אצלנו מאליה. הן עבדו יחד אתנו בבניית המוסדות, וההתלהבות שלהן מהחזון המשותף המריצה את הגברים. זו היתה כפיות טובה איומה מצדנו לדחוק אותן למטבח או לחדר המיטות, כמו באיזשהו הרמון..." (אלטנוילנד, עמ' 62)

דת ומדינה

"ובכן, האם יהיה לנו לבסוף תיאוקרטיה (שלטון דתי)? לא! האמונה אכן מלכדת אותנו, ואילו המדע עושה אותנו חופשיים. על-כן לא ניתן כלל למגמות התיאוקרטיות של אנשי-הדת שלנו להרים ראש. אנו נדע להחזיקם בבתי-הכנסת שלהם, כשם שנחזיק את צבא-הקבע שלנו במחנות צבאיים. הצבא והכהונה (אנשי הדת, רבנים) יכובדו מאוד, כדרוש וכראוי לתפקידיהם הנכבדים. אבל לא בענייני המדינה - עם כל הערכתה כלפיהם - פן יביאו עליה קשיים מבית ומחוץ. כל אדם הוא חופשי ובלתי מוגבל באמונתו או בכפירתו, כמו בלאומיותו." (מדינת היהודים, עמ' 107)

שירות לאומי

"את כח האדם הטיפולי אנחנו מספקים באמצעות מערכת חובות שמוטלות על החברים. כל אנשי החברה החדשה, גברים ונשים, חייבים להקדיש שנתיים מחייהם לשירות הציבור, בדרך כלל בין גיל שמונה עשרה לעשרים, לאחר סיום הלימודים". (אלטנוילנד, עמ' 65)

חינוך

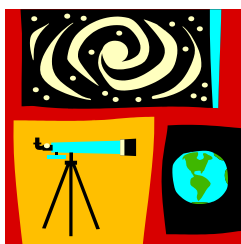
"נראה שאלה ילדי עשירים, נכון? הם לבושים בבגדים יפים כל-כך ומסודרים..."
"לא אדוני! ענה הפקיד. אלה ילדים של אזרחים מכל שכבות האוכלוסיה. בבתי-הספר אין הבדל בין הילדים - לא בביגוד ולא בשום דבר אחר, פרט להבדלים בכישרון ובחריצות. החברה החדשה שלנו לא דוגלת בשוויוניות. כל אחד מקבל שכר לפי עמלו ופועלו. לא חיסלנו את התחרות אבל תנאי הפתיחה שווים לכולם... כולם שווים בנקודת המוצא, אבל לא בסיום..."
אנחנו מעניקים לכל דור חדש אפשרות להתחיל מהתחלה. הלימודים בבתי-הספר, החל מבית הספר היסודי ועד ל'אוניברסיטת ציון' אינם עולים כסף, והילדים נדרשים ללבוש תלבושת אחידה עד תום בחינות הבגרות בתיכון". (אלטנוילנד, עמ' 211)

בריאות

"כל שעל החולים הנזקקים לעשות הוא לפנות לאגודות הצדקה הציבוריות. פניו של איש לא יושב ריקם... הרי נתבייש לטלטל חולה מבית חולים אחד לאחר, כשם שפעם היו עושים. אם יהיה בית חולים אחד מלא, מייד ייקח אמבולנס את המפונה מחצר בית החולים לבית חולים אחר שיש בו מיטות פנויות". (מתוך : מדינת היהודים)

קידמה טכנולוגית

"בתולדות האנושות מעולם לא נבנו ערים במהירות ובפאר שכאלה. מעולם לא עמדו לרשות הבונים אמצעים טכניים שכאלה". (אלטנוילנד, עמ' 62)

"על-פי תוכנית קבועה מראש, הם יסללו דרכים ומסילות, יבנו גשרים, יקימו קווי-טלגרף, יווסתו את זרמי הנהרות, ויבנו לעצמם במו-ידיהם את בתיהם". (מתוך : מדינת היהודים)